

Nezakrývajte si oči pred násilím

„Môj manžel pravidelne v byte premiestňuje nábytok, čo mi výrazne sťažuje orientáciu. Neustále narážam do rôznych kusov nábytku a na nohách už mám rôzne modriny.“

(M. 56 rokov)

„V štrnástich ma znásilnil taxikár. Počkal si ma pred školou a tváril sa, že ho rodičia poverili, aby ma zaviezol domov. Nakoniec ma vyhodil z auta a nechal ma, ani neviem kde a odišiel preč aj s mojou bielou palicou.“

(A. 21 rokov)

„Môj asistent ma nedostatočne informuje o presnom užívaní liekov, v dôsledku čoho si dávam nesprávne dávky a je mi často zle.“

(P. 46 rokov)

Tento krátky informačný materiál ponúka základné informácie o tom, čo sa považuje za násilné konanie a ako sa dá voči nemu brániť. Pokiaľ si myslíte, že vás sa nič z toho, o čom tu píšeme, netýka, aspoň o tejto problematike hovorte s inými – nikdy totiž neviete, komu tým priamo alebo nepriamo pomôžete.

Vedeli ste, že násilie je prejavom zneužitia moci?

Ľudia s poškodením zraku sa môžu stať obeťou ešte ľahšie ako iní. V dôsledku fyzického znevýhodnenia môže totiž dochádzať k istej mocenskej nerovnováhe vo vzťahu k iným osobám, čo môžu násilníci zneužiť. Okrem toho, že sú do istej miery závislí od pomoci druhých, poškodenie zraku obmedzuje i možnosti fyzického úniku pred rôznymi prejavmi násilného správania.

Vždy máte plné právo na bezpečie a právnu ochranu!

Čo všetko je násilie?

Medzi najčastejšie formy násilia a zneužívania patrí:

- fyzické ubližovanie – bitie, kopanie, pálenie, zanedbávanie;
- sexuálne zneužívanie – obťažovanie, neželaný telesný kontakt;
- psychické týranie – vydieranie, ponižovanie, obviňovanie;
- emocionálne týranie – šikanovanie, obmedzovanie spoločenských kontaktov;
- ekonomické násilie – odopieranie peňazí, zvyšovanie závislosti od agresora.

Násilie alebo zneužívanie sa môže odohrávať na rôznych miestach a v rôznych situáciách, pričom často ide i o kombináciu jeho foriem. Okrem školy, pracoviska či verejných priestorov sa s násilným správaním často stretávame napríklad aj na internete, no najčastejšie k násiliu dochádza v domácnosti, teda v súkromí.

Osobou, ktorá ubližuje (tzv. agresorom), najčastejšie býva osoba z blízkeho okolia – manžel, príbuzný alebo asistent, teda niekto z ľudí, s ktorými trávite najviac času vo svojom súkromí.

Výskumy aj prax ukázali, že až 90 % násilia v domácnosti zažívajú ženy zo strany svojich partnerov. Niektoré ženy si ani nepripúšťajú to, že sú týrané. Pokiaľ sa domnievate, že niektorá z vašich známych či kolegýň zažíva nejakú formu domáceho násilia, skúste jej v rámci neformálneho rozhovoru položiť napríklad nasledovné otázky:

- Udrel ťa niekto v poslednom roku, dal ti facku, kopal ťa alebo inak fyzicky zranil?
- Nútil ťa niekto v poslednom roku k sexuálnemu styku alebo iným sexuálnym aktivitám, ktoré si si neželala?
- Bojíš sa svojho partnera alebo niektorej z osôb, ktoré si uviedla pri predchádzajúcich otázkach?

-
- Zažila si nejaký druh násilia počas tehotenstva?
 - Kde sa nachádza osoba, ktorá ťa týrala a ublížila ti? Ako sa volá?

Keďže pre osobu zažívajúcu násilie môže byť skutočne veľmi náročné rozprávať o svojich nepríjemných zážitkoch a skúsenostiach, je dôležité preukazovať dostatočnú mieru trpezlivosti a ľudskej podpory. Na rozhovory o téme násilia a zneužívania môžete využiť aj spoločné stretnutia počas rôznych kultúrnych či športových aktivít.

Rovnako ako násilie na verejnosti je aj násilie v súkromí trestným činom. Jednotlivé formy domáceho násilia sa najčastejšie kvalifikujú podľa § 208 Trestného zákonníka ako trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby. Za takúto osobu zákon považuje nielen priamu rodinu, ale aj ostatných príbuzných a osoby, ktoré žijú alebo žili s páchatelom v spoločnej domácnosti. Na stíhanie páchatel'a sa nevyžaduje súhlas obete, pretože by ho mohla odoprieť z obavy pred ďalším násilím. Zákon umožňuje, aby bol v závažných prípadoch páchatel' dočasne vykázaný z bytu alebo z domu, kde sa dopúšťal násilia, ako aj to, aby bol vydaný zákaz približovať sa k obeti.

Okrem vyššie uvedených foriem násilia sa zvlášť vo vzťahu k ľuďom s ťažkým zrakovým postihnutím vyskytujú aj špecifické formy násilného správania:

- svojvoľná zmena rozmiestnenia predmetov a nábytku, čo vedie k ťažkostiam pri orientácii v domácom (dovtedy bezpečnom) prostredí;
- nepodávanie liekov alebo, naopak, ich predávkovanie, čo môže následne spôsobiť rôzne nežiaduce stavy (napríklad pri cukrovke alebo iných chronických ochoreniach);
- zámerné zamedzovanie prístupu k informáciám prostredníctvom odmietania pomôcok alebo kurzov sociálnej rehabilitácie, t. j. výcviku práce s počítačom či inými pomôckami;

-
- odmietanie alebo, naopak, zneužívanie rôznych finančných príspevkov od štátu na kompenzáciu výdavkov, ktoré vznikajú z dôvodu zrakového postihnutia.

Ak zažívate domáce násilie alebo ak ho zažíva niekto z vášho okolia, určite vyhľadajte pomoc!

- Pamätajte, že to v žiadnom prípade nie je vaša vina.
- Prelomte mlčanie, povedzte o tom niekomu.
- Máte právo na život bez násilia, v bezpečí a pokoji.
- Nikto nie je za žiadnych okolností oprávnený „trestať“ vás.
- Neospravedlňujte svojho násilníckeho partnera, rodinného príslušníka, asistenta, opatrovateľa či známeho.
- Násilie neprestane samo od seba, nečakajte, až to bude ešte horšie.
- Násilie je trestný čin, ktorý v žiadnom prípade nie je ospravedlniteľný.
- Sú tu ľudia, ktorí vám pomôžu a podporia vaše rozhodnutie zmeniť svoj život.

Kde môžete získať pomoc?

Volajte na nonstop telefónnu linku

0903 519 550

Túto linku prevádzkuje mimovládna organizácia Aliancia žien Slovenska, ktorá sa už dvadsať rokov svojou prácou zasadzuje proti násiliu, najmä proti násiliu na ženách.

Poskytuje krízové sociálno-právne poradenstvo (nonstop linka), psychologickú a právnu pomoc. Zaoberá sa legislatívnymi aspektmi násilia páchaného na ženách, spolupracuje na zmenách zákonov. Venuje sa monitorovaniu implementácie medzinárodných dokumentov týkajúcich sa práv a postavenia žien, ako aj ich šíreniu. O problematike násilia vzdeláva na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity, na stredných školách po celom Slovensku a na rôznych inštitúciách a úradoch. Publikuje a vedie mediálne kampane.

Aliancia žien Slovenska

E-mail: alianciazien@alianciazien.sk

www.alianciazien.sk

Na koho sa ešte môžete obrátiť?

Ak si neviete dať rady, môžete sa obrátiť aj na príslušné krajské stredisko Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, ktoré vám v spolupráci s Alianciou žien Slovenska poskytne podporu, radu a pomoc. Na krajských strediskách ÚNSS vám poskytnú informácie aj o rôznych kurzoch sociálnej rehabilitácie, ktoré vám pomôžu zvýšiť sebavedomie a vlastnú nezávislosť. Môžete sa zdokonaľiť napríklad v oblasti priestorovej orientácie, vykonávania každodenných činností, komunikácie a sebaobhajoby či v oblasti práce s informačnou technikou.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska je občianske združenie, charitatívna a humanitárna organizácia, ktorá združuje nevidiacich a slabozrakých občanov a občianky, ich priaznivcov, priateľov a rodičov nevidiacich a slabozrakých detí. Svoje služby, sociálne poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu, poskytuje bezplatne prostredníctvom krajských stredísk všetkým ľuďom, ktorí o ne prejavia záujem.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska

Sekulská 1, 842 50 Bratislava (Karlova Ves)

Tel.: 02/69 20 34 20

E-mail: unss@unss.sk

www.unss.sk

Supported by a grant from Norway.

Co-financed by the State Budget of the Slovak Republic.

Projekt je financovaný z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu.

Spolufinancované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

<http://eeagrants.org/>

Materiál vznikol v rámci projektu **Poradenské služby pre obe domáceho násillia s dôrazom na deti, mladých dospelých, znevýhodnené skupiny a prevenciu. Projekt bol podporený sumou 74 580 eur.**

Na materiáli spolupracovali: Jana Cviková, Katarína Farkašová a Tímea Hóková.

A home must be a safe place for everybody.

Domov musí byť bezpečné miesto pre všetkých.

**Únia nevidiacich
a slabozrakých Slovenska**